

POSTANOWIENIE

Dnia 22 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 22 lutego 2018 r.,

w sprawie **A.M.**

uniewinnionego od popełnienia czynu z art. 286 § 1 k.k. i in.,

kasacji, wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego - P. sp. z o.o. z siedzibą w S.

od wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 11 maja 2017 r., sygn. akt IV Ka [...]17

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w W.

z dnia 20 grudnia 2016 r., sygn. akt II K [...]12,

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację, jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. kosztami procesu w postępowaniu kasacyjnym obciążyć oskarżyciela subsydiarnego.**

UZASADNIENIE

A.M. został oskarżony m.in. o to, że w okresie od 11 września 2010 roku do dnia 6 grudnia 2010 roku w W., w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził pokrzywdzonego P. Sp. z o.o. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem o łącznej wartości 135.257,40 zł w ten sposób, że w ramach prowadzonej działalności „C” zakupił towar w postaci pianki tapicerskiej na podstawie faktur VAT objętych nakazem zapłaty Sądu Rejonowego w W. z dnia 2 lutego 2011 r., sygn. akt VI GNc

[...]/11, na łączną kwotę należności głównej 94,962,53 zł oraz faktur objętych nakazem zapłaty Sądu Rejonowego w K. z dnia 13 czerwca 2011 r., sygn. akt IV GNC [...]/11, na kwotę należności głównej 40.294,87 zł, nie mając możliwości oraz woli wywiązania się z zaciągniętego zobowiązania finansowego, działając tym samym na szkodę P. Sp. z o.o., tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 20 grudnia 2016 r., sygn. akt II K [...]/12, na zasadzie art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k., oskarżony A.M. został uniewinniony od popełnienia zarzucanego mu czynu, a kosztami procesu obciążono Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wniósł mi.in. pełnomocnik oskarżyciela substydianego P. Sp. z o.o., który podnosząc zarzut obrazy szeregu przepisów postępowania oraz błędu w ustaleniach faktycznych, wniósł w konkluzji o uchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 11 maja 2017 r., sygn. akt IV Ka [...]/17, zaskarżony wyrok zmienił w ten sposób, że zwolnił oskarżyciela posiłkowego substydianego od uiszczenia opłaty za pierwszą instancję; w pozostałym zakresie wyrok ten utrzymując w mocy.

Powyższy wyrok został zaskarżony kasacją przez pełnomocnika oskarżyciela substydianego - P. Sp. z o.o., który zarzucił:

1. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego, mogące mieć istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia tj. art. 2. § 2 w zw. z art 9 § 1 w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. poprzez ich niezastosowanie, a polegające na zaniechaniu uzupełnienia opinii biegłego, względnie dopuszczenia dowodu z opinii innego biegłego na okoliczność ustalenia niezaprzeczalnego terminu niewypłacalności spółek oskarżonego lub choćby przybliżonej daty powstania niewypłacalności oraz jaki wpływ na sytuację wierzycieli oskarżonego miały działania polegające na wyzbyciu się nieruchomości i spłacie innych wierzycieli tudzież pracowników oraz ustalenia które działania oskarżonego wobec oskarżyciela bezsprzecznie miały miejsce w sytuacji niewypłacalności, skutkujące oparciem orzeczenia Sądu na ustaleniach faktycznych nieodpowiadających rzeczywistości,

2. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia tj. art. 424 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. poprzez jego błędne zastosowanie, a polegające na niewyjaśnieniu jakie dowody świadczące o niepopelnieniu zarzucanego oskarżonemu czynu, nie korespondują z pozostałymi zalegającymi w sprawie dowodami, zwłaszcza pozostają w opozycji do zeznań pokrzywdzonego, wyjaśnień oskarżonego oraz zaniechanie prawidłowego wyjaśnienia podstawy dokonanej oceny pozostałego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a zwłaszcza zeznań świadków,

3. rażące naruszenie prawa procesowego mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia tj. art. 5 § 2 w zw. z art. 7 k.p.k. oraz art 193 § 1 k.p.k. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przedwczesnym rozstrzygnięciu na korzyść oskarżonego wszelkich wątpliwości, w szczególności w zakresie wiadomości specjalnych, w wyniku czego Sądy I i II instancji dokonały błędnej oceny całości okoliczności faktycznych mających za przedmiot działania oskarżonego, opierając się jedynie na ich fragmentarycznym wycinku materiału dowodowego w sprawie, a także pobieżnej ocenie, czy podejmowane przez oskarżonego działania mieściły się w granicach norm prawnych bądź nie wymagały całościowego odniesienia się do nich i przeprowadzenia poprawnego, logicznego i spójnego rozumowania. Sąd II instancji dokonując oceny materiału dowodowego powielił błąd Sądu pierwszej instancji i nie wziął pod uwagę całokształtu sprawy ujawnionego przez skarżących w apelacji w sposób odpowiadający doświadczeniu życiowemu i prawidłowemu rozumowaniu,

4. rażące naruszenie prawa procesowego, mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia a to art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k., a polegające na braku poddania wszechstronnej i wnikliwej analizie zarzutów sformułowanych w apelacji pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego, a ponadto wobec zaniechania ustosunkowania się do tych zarzutów w stopniu umożliwiającym analizę podstaw rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku, a zwłaszcza przyczyn zaniechania uzupełniania materiału dowodowego sprawy, zwłaszcza opinii biegłego i odniesienia się do znajdujących się w opinii i materiale dowodowym dowodów świadczących o niewypłacalności spółki i świadomości oskarżonego w czasie zawierania kolejnych umów.

W konkluzji kasacji pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego wniósł o: uchylenie w całości, na podstawie art. 537 § 1 i 2 k.p.k., zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w K., sygn. akt IV Ka [...]17, oraz utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Rejonowego w W., sygn. akt II K [...]12 i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym, co uzasadniało jej oddalenie w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie przypomnieć należy, że przepis art. 433 § 2 k.p.k. ma charakter bezwzględny i nakazuje sądowi odwoławczemu rozważenie wszystkich wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym (zob. np. wyrok SN z dnia 28 maja 2008 r., II KK 332/07, LEX nr 435359), natomiast z dyspozycji art. 457 § 3 k.p.k., odczytywanej w powiązaniu z art. 433 § 2 k.p.k., wynika w sposób niebudzący wątpliwości, że obowiązkiem sądu odwoławczego jest przedstawienie w pisemnych motywach wyroku powodów oddalenia (bądź uwzględnienia) zarzutów apelacji (odwołania), przy czym prezentowane rozważania winny odnosić się do wszystkich zarzutów, zaś treść tych rozważań nie może ograniczać się jedynie do ogólnych stwierdzeń powielających np. treść art. 7, 5 § 2 czy 4 k.p.k. Również zaaprobowanie bądź krytyka stanowiska sądu I instancji nie może być zbiorem ogólników akceptujących bądź odrzucających ustalenia, oceny i rozumowanie tegoż sądu (zob. np. wyrok SN z dnia 12 kwietnia 2007 r., II KK 341/06, R-OSNKW 2007, poz. 816).

Prawidłowe wypełnienie swoich zadań przez sąd odwoławczy ma zasadnicze znaczenie nie tylko z punktu widzenia realizacji uprawnień strony wnoszącej zwyczajny środek odwoławczy, która z motywów sądu *ad quem* powinna dowiedzieć się, dlaczego jej zarzuty, argumenty i wnioski nie zostały uwzględnione, ale także w aspekcie kontroli kasacyjnej, która w wypadku niedokładnego sporządzenia uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego nie jest możliwa (zob. np. postanowienie SN z dnia 5 sierpnia 2008 r., III KK 68/08, LEX nr 449109).

Lektura pisemnych motywów orzeczenia sądu odwoławczego prowadzi natomiast do wniosku, że wymogom określonym w ww. przepisach art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. Sąd Okręgowy w K. niewątpliwie sprostał.

Sądy obu instancji doszły w niniejszej sprawie do słusznego wniosku, iż oskarżonemu nie można przypisać zamiaru oszustwa.

Wbrew twierdzeniom pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego Sąd II instancji prawidłowo zrealizował swe obowiązki w zakresie oceny opinii biegłego (uzupełnianej) wskazując, że także i strony miały niczym nieograniczoną możliwość zadawania pytań. Trudno w tej sytuacji dopatrzeć się wskazywanych przez skarżącego uchybień. Słusznie w tym kontekście Sąd *ad quem* wskazał, że ustawa procesowa zezwala na dopuszczenie dowodów z urzędu, czyli bez odpowiednich wniosków stron, jednakże takie postępowanie w procesie kontradiktoryjnym jest uzasadnione tylko w sytuacjach skrajnych, zwłaszcza przy wątpliwościach sądu co do badanych faktów. Skoro w konkretnym przypadku Sąd pierwszej instancji takich wątpliwości nie miał, a strony nie zgłaszały żadnych wniosków, przeto nie zachodziły przesłanki do przeprowadzania dowodów z urzędu (*por. wyrok Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 28 listopada 1991. r, sygn. akt II AKr 137/91, KZS 1991/12/16*). W sprawie nie doszło zatem do zaistnienia wskazywanego przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego naruszenia art. 2. § 2 w zw. z art 9 § 1 w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dawał podstaw do przyjęcia, że oskarżony działał z zamiarem pokrzywdzenia oskarżyciela posiłkowego. Jego działania związane były ze standardowym prowadzeniem działalności gospodarczej, która - jak pokazuje praktyka - nie zawsze doprowadza do osiągnięcia sukcesu ekonomicznego. Należy także podkreślić, że wbrew stanowisku skarżącego nic nie wskazuje na podstępny charakter działań oskarżonego, który realizując dyspozycje przepisów Kodeksu spółek handlowych, w sytuacji finansowej niewydolności spółki złożył wniosek o ogłoszenie upadłości, zaś ruchomości, w tym środki transportu, których był właścicielem, zostały sprzedane na licytacji publicznej a uzyskane ze sprzedaży środki przekazane na rzecz zastawnika zastawu rejestrowego - firmy S. Sp. z o.o. w Ł..

Należy jedynie za Sądem Okręgowym powtórzyć, że „poszkodowani mieli świadomość pogarszającej się sytuacji spółki A.M., jednak tolerowali ten stan rzeczy, albowiem postrzegali oskarżonego jako liczącego się klienta”. Słusznie zatem sąd ten konstatuje, że nie każde niewywiązanie się z zobowiązania o

charakterze cywilno-prawnym oznacza automatycznie zrealizowanie znamion oszustwa. A skoro w działaniu oskarżonego nie sposób było dopatrzeć się jakichkolwiek podstępnych zabiegów, doprowadzających drugą stronę umowy do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, ani nie sposób było wykazać mu z góry powziętego zamiaru bezpośredniego, o którym mowa w art. 286 § 1 k.k., to nie sposób uznać, że wydany wyrok uniewinniający był niesłuszny. Te zresztą kwestie zostały szczegółowo omówione w pisemnych motywach rozstrzygnięć Sądów pierwszej i drugiej instancji, i nie ma potrzeby powielać ich w tym miejscu po raz kolejny.

Trzeba w tym miejscu podkreślić, że sformułowane w punktach 1-3 kasacji zarzuty w ogóle nie mają charakteru zarzutów kasacyjnych – dotyczą bowiem orzeczenia Sądu pierwszej instancji i o ile można, i należało je przedstawić w apelacji, to ich niejako powielenie w kasacji było zabiegiem niedopuszczalnym. Tytułem jedynie przykładu można wskazać, że Sąd odwoławczy – od którego to orzeczenia przysługuje kasacja (a nie od orzeczenia sądu pierwszej instancji), nie mógł obrazić wprost ani art. 7 k.p.k., ani art. 5 § 2 k.p.k., ani art. 424 k.p.k., skoro nie zmieniał zaskarżonego wyroku co do istoty sprawy, a jedynie utrzymał go w mocy. Nie obraził również art. 167 k.p.k. i art. 193 k.p.k.

Jedynym „kasacyjnym” zarzutem był zarzut obrazy art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k., ale i on okazał się oczywiście bezzasadny.

Sąd odwoławczy odniósł się bowiem w sposób właściwy do zarzutów wskazanych w apelacji oskarżyciela i swoje stanowisko w rzeczowy sposób uzasadnił. W sposób rzetelny zrealizował więc swoją funkcję kontrolną w postępowaniu odwoławczym, a podniesione w kasacji zarzuty absolutnie nie wskazują na to, aby w tym postępowaniu doszło rzeczywiście do rażącej obrazy prawa procesowego, która mogła mieć istotny wpływ na treść wyroku Sądu Okręgowego.

W tej sytuacji, nie znajdując podstaw do uwzględnienia zarzutów kasacji, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

a.1